

Sl.No. :

नामांक	Roll No.

No. of Questions – 22

VU-53-Nim. Dar.

No. of Printed Pages – 7

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2024**VARISHTHA UPADHYAYA EXAMINATION, 2024****निम्बार्क दर्शनम्**

समय : 3 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- 1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः।
- 2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- 3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
- 4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीया।
- 5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः।

खण्ड – अ

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः –

i) श्री भगवन्निम्बार्कचार्यस्य सिद्धान्तः विद्यते –

[1]

अ) द्वैतसिद्धान्तः

ब) विशिष्टाद्वैतसिद्धान्तः

स) द्वैताद्वैतसिद्धान्तः

द) अद्वैतसिद्धान्तः

ii) भेदाभेदयोः सद्भावं कथ्यते –

[1]

अ) श्रुतिः

ब) धर्मः

स) दर्शनम्

द) ब्रह्मसूत्रम्

iii) सर्वं खल्विदं किम्?

[1]

अ) आत्मा

ब) ब्रह्म

स) देवः

द) सुरः

iv) गोपीजनवल्लभविज्ञानेनाखिलं किं भवति?

[1]

अ) अविज्ञानम्

ब) ज्ञानम्

स) संज्ञानम्

द) विज्ञानम्

v) भेदाभेदसिद्धान्तः सर्वेषां केषाम् इष्टतमः?

[1]

अ) जैनाचार्याणाम्

ब) शिक्षकाणाम्

स) वैष्णवाचार्याणाम्

द) शाक्ताचार्याणाम्

vi) वस्तु स्वरूपभेदात् पदार्थः कतिविधः?

[1]

अ) पंचविधः

ब) द्विविधः

स) एकविधः

द) त्रिविधः

[1]

- अ) श्री नन्ददासः ब) श्री सुदर्शनाचार्यः
- स) श्री वासुदेवाचार्यः द) श्री श्यामसुन्दराचार्यः

[1]

- अ) हरेः ब) नरस्य
- स) वेदस्य द) शिक्षकस्य

[1]

- अ) वृक्षेषु ब) गृहेषु
स) जीवेषु द) देवेषु

[1]

- अ) मनः
ब) शरीरम्
स) गृहम्
द) उद्यानम्

[1]

- अ) षड्विधम् ब) पंचविधम्
स) त्रिविधम् द) चतुर्विधम्

[1]

- अ) वेदः ब) मनुष्यः
स) असुरः द) सर्वेश्वरः

xiii) अविहिता भक्तिः कतिधा? [1]

अ) पंचधा	ब) चतुर्विधा
स) सप्तधा	द) अष्टधा

xiv) तत्त्वसारप्रकाशिनी दशश्लोकीटीका केन विरचिता? [1]

अ) श्री नन्ददासेन	ब) श्री रामेण
स) श्री श्यामसुन्दरेण	द) श्री मदनमोहनेन

xv) भक्तिरसः कतिविधः? [1]

अ) दशविधः	ब) नवविधः
स) अष्टविधः	द) पंचविधः

2) रिक्तस्थानानि पूरयत -

i) भगीरथाख्यविप्रेण	विविच्यते।	[1]
ii) यतो वा इमानि	जायन्ते।	[1]
iii)	भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते।	[1]
iv)	कृष्णं कमलेक्षणं हरिम्।	[1]
v) अतोऽस्मिलोके	च प्रथितः पुरुषोत्तमः।	[1]
vi) स्मरेम	सकलेष्टकामदाम्।	[1]
vii)	मृत्युं तीर्त्वा विद्ययामृतमश्नुते।	[1]

3) अतिलघूत्तरात्मक प्रश्नाः -

- i) दशश्लोकीग्रन्थानुसारं पदार्थत्रयं लिखत। [1]
- ii) सप्तदशावयवं किम्? [1]
- iii) बद्धा कतिधा? [1]
- iv) गुणत्रयाश्रयं किम्? [1]
- v) कति कोशाः? [1]
- vi) तद्द्वीतं किम् उच्यते? [1]
- vii) अप्राकृतं किम्? [1]
- viii) चक्रराजः श्री सुदर्शनः कस्य पुत्रः? [1]
- ix) द्वैताद्वैतपदे कः समासः ज्ञेयः? [1]
- x) परमात्मा श्री पुरुषोत्तमः श्री कृष्णः कीदृशः पदार्थः? [1]

खण्ड - ब

लघूत्तरात्मक प्रश्नाः -

- 4) अद्वैतपदार्थस्य विवेचनं कुरुत। [2]
- 5) ब्रह्मणि प्रपञ्चभेदविचारः करणीयः। [2]
- 6) ब्रह्मस्वरूपं लिखत। [2]
- 7) कालपदार्थः लेखनीयः। [2]
- 8) श्रियासहैकत्वं लिखत। [2]

- 9) अहिकुण्डलवदिति दृष्टान्तस्य प्रसंगं लिखत। [2]
- 10) जगन्मिथ्यात्वश्रुतिविचारः लेखनीयः। [2]
- 11) वेदान्तदशश्लोकी ग्रन्थानुसारं मुक्तस्य भेदाः लेखनीयाः। [2]
- 12) अचेतनतत्त्वं लिखत। [2]
- 13) आनन्दमयकोशः कीदृशः वर्णितः? [2]
- 14) अहंकारः कतिविधः? नामानि लिखत। [2]
- 15) भगवतः युगलस्वरूपं लिखत। [2]

खण्ड – स

दीर्घोत्तरीय प्रश्नाः –

- 16) वेदान्तदशश्लोकी ग्रन्थानुसारं जीवस्य स्वरूपं लिखत। [3]

अथवा

“कृष्णे रतिस्ततो भक्तिर्या प्रोक्ता प्रेमलक्षणा” इति स्पष्टयत।

- 17) भक्तिरसः वर्णनीयः? [3]

अथवा

वात्सल्यरसे विभावानुभावव्यभिचारिभावाः लेखनीयाः।

18) द्वैताद्वैतसिद्धान्तं संक्षेपेण लिखत।

[3]

अथवा

वैराग्यं कतिविधम्? सोदाहरणं प्रतिपादयत।

19) परमात्मतत्त्वं शास्त्रप्रमाणैः लिखत।

[3]

अथवा

कालतत्त्वं सविस्तरं लक्षणभेदपुरःसरं लिखत।

खण्ड – द

निबन्धात्मक प्रश्नाः –

20) विशिष्टाद्वैतमतस्य स्वरूपं वर्णयत।

[4]

अथवा

द्वैताद्वैतविवेकानुसारं जीवेश्वरयोः स्वरूपं प्रतिपादयत।

21) द्वैताद्वैतविवेकग्रन्थस्य रचयितुः परिचयः प्रस्तूयताम्।

[4]

अथवा

श्री राधाकृष्णयोरभिन्नत्वं वर्णयत।

22) उपासनीयं नितरां जनैः सदा प्रहाणयेऽज्ञानतमोऽनुवृत्तेः।

[4]

सनन्दनाद्यैर्मुनिभिस्तथोक्तं श्री नारदायाखिलतत्त्वसाक्षिणे॥ पद्यमिदं व्याख्यायताम्।

अथवा

आत्मनिक्षेपकार्पण्ये षड्विधा शरणागतिरिति कुमारोक्तेः। इत्यस्य विवेचनं कुरुत।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE